

Juróom-Ñaareel bi bokk na ci Juróom-Ñaari — Limu Benn

Ñaari Room yi Miller ñaari`´´

Jeff Pippenger

2023-09-13

William Miller sàmp ci yoonam waxu yonent bi ci kaw tëralinu ñaari doole yu yàqare, yi mu ràññee bu baax ne mooy Room bu ñuulkat ak Room bu baab.

“William Miller, bi mu doon jëfandikoo yoonu firndeem, gis na ci ñaari melo yi bare ci bindi yu aju ci jamono yu mujj yi, benn téeméer bu dellusi di xuloo diggante askanu Yàlla ak seeni noon. Ci saytuam ci mbiru kàttan yi daan fitnaal askanu Yàlla ci jamono yépp, moo sos xel mu naan ñaari ñaawtéef yi, te mu leen tekki ne bokk ci mooy paganism (ñaawtéef bi jëkk), buy misaalal doole ji di fitnaal te nekk biti mbooloom kilifa gi, ak papauté bi (ñaawtéef bi ñaareel), buy teewal kàttan gu di fitnaal te nekk ci biir mbooloom kilifa gi. Moom xalaat bu aju ci ñaari ñaawtéef yii moo melokaan li ëpp ci ay firndeem yu aju ci waxi yonent yi, yi ko toppoon.” P. Gerard Damsteegt, Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission, 22.

Jàngatkat yi ci teolojiy Adventism nangu ne xàwwaayu Miller ci jukkoo gi mu jëfandikoo ngir firndeel waxi yonent yi mooy ñaari kàttani yàqkat yi, maanaam paganism ak papalism, doonaka sax su ñuy seet ko rekk ni mu mel ci melokaanu taariixu Millerite, te duñu ko jàpp ni dëgg la ju Yàlla joxoon ko.

«Yàlla yónnee malaakamam ngir jëfandikoo xolub ab beykat bu gëmul woon Biibël bi, ngir yóbbu ko ci seet kàdduy waxyi. Malaakay Yàlla ñëwsi nañu ay yoon yu bari ci ki tannée kooku, ngir jubal xelam te ubbi ci xam-xamam waxyi yi nekkoon saa su neex lu lëndëm ci nit ñi Yàlla. Njëlbéenu buumug dëgg bi joxees na ko, te yóbbu nañu ko mu wéy di seet lëkkalekaay bu nekk ginnaaw beneen, ba kera mu xool ak njàqare ak bég ci Kàddug Yàlla. Mu gis fa jànj gu mat sëkk gu dëgg. Kàddu googu mu daan jàpp ne amul waxin Yàlla, léegi ubbeeku na ci kanamam ak taaram ak ndamaram. Mu gis ne benn xaaj bu Mbind mi dafay leeral beneen, te bu ab pasaj tējoo ci xam-xamam, dafa fekk ci baneen xaaj bu Kàddu gi li koy firndeel. Mu wormaal Kàddug sellug Yàlla ak mbégte ak ak worma gu gën a xóot ak ragal gu sell.» Early Writings, 230.

“Malakam”am mooy siister White tudde ko bu xóot ni mooy Jàbriil.

“Kàddu malaaka mi ne, ‘Man maa di Jibraayil, miy taxaw ci kanamu Yàlla,’ dafay wone ne am na bérab bu kawe ci màggal gi ci kureelu asamaan yi. Bi mu ñëwee ak yégle ci Daniel, mu ne: ‘Amul kenn ku taxaw ak man ci mbir yii, lu dul Mikayel [Almasi bi], seen Buur.’ Daniel 10:21. Ci mbirum Jibraayil, Musalkat bi wax na ci Peeñ mi, ne moom la ‘Yónni ko te xamale ko jaare ko ci ay misaal jaarale ko ci ay malaakam ci jaamam Yowaana.’ Peeñ mi 1:1. Te malaaka mi waxaat na Yowaana ne: ‘Man maa di sa moroom-jaam ak say mbokk yu mel ne yaw, yonent yi.’ Peeñ mi 22:9, R.V. Xalaat bu yéeme la,—ne malaaka miy taxaw ci topp sòob

bu màggal Doomu Yàlla mooy ki tànn ngir ubbi pexe yi Yàlla jagleel nit ñu bàkkaar.” The Desire of Ages, 99.

“Xalaat bu yéeme la—ne malaaka mi tollu ci tegu ak ndam ba ci ginnaaw Doomu Yàlla mooy kiñu tànn ngir ubbi xalaati Yàlla yi” ci xel William Miller. Du Gabriel rekk, waaye malaaka yi itam, ci yamukaay, ñoo gindi woon njàngum waxi wax yu Yàlla wax ci kanam, “yi daan sax di lëndëm ci nit ñi Yàlla moom.” Gabriel ak yeneen malaaka yi jiite nañu Miller ci Biibël bi, tegu-tegu, tambalee ci Génèse ba jëm kanam. Kon nag, ñu gindi ko ci yenn waxtu wax yu gën a gudd ci Biibël bi, mooy “juróom-ñaari yoon” yi (ñaari junni ak juróom-ñaar-fukk at) yi ci Lévitique 26, lu jiitu laata ñu gindi ko ci ñaari junni ak ñetti téeméeri fan yi ci Daniel saar 8 aaya 14.

«Noonu ma jébbal sama bopp ci ñaan ak ci jàng Kàddu gi. Dogal naa wonekk sama bopp bàyyi bépp xalaat yu ma jiituwoon, ngir méngale Mbind mi ak Mbind mi bu baax, te topp ci jàngam ci anam wu jub te ndamli. Tambali naa ak Ndimbalu Génèse, di ko jàng aayaat ci aayaat, te duma dem bu gaaw lu dul ni maanaa gi ci wàll yu bare yi dafa leer ba bàyyi ma akul jaaxle ci lu jëm ci kumpa gu nekk walla juuyoo yi. Saa su ma dajee ak lu lëndëm, sama coobare mooy méngale ko ak mboolem aaya yu ko jëme; te ak ndimbalum CRUDEN, seet naa mboolem aaya yi ci Mbind mi, foofu baat yu am solo yi nekk ci benn xaaj bu lëndëm feeñee. Noonu, bu ma mayee baat bu nekk soloom bu yelloo ci mbirum aaya bi, su fekke ne sama xel harmonise na ak bépp aaya bu ko jëme ci Biibël bi, kon duati maati woon lu jafe-jafe. Ci noonu laa toppoon njàngum Biibël bi ci sama njëkk jàngam ba noppi, lu tollook ñaari at, te ma fees dellu ci ne mooy kiy tekki boppam. Gis naa ne ci méngale Mbind mi ak taariix, mboolem waxi Yàlla yu jëm ci kanam, ba tollu fa ñu ko matale, matalees na leen ci noonu noonu; ne it mboolem nataal yu wuute yi, métàfoor yi, léeb yi, misaal yi, ak yeneen yi ci Biibël bi, ñu leen léeral ci seen jekkaloo gu jege, walla baat yi ñu ci waxe ñu leen tekki ci yeneen xaaj yu Kàddu gi, te bu ñu leen noonu firiwee, war na ñu leen déggal ci lu wér, ànd ak noonu la ñu leen firi. Noonu ma gëmoon bu mat ne Biibël bi ab jumtukaay la bu dëgg yu Yàlla feeñal, yu ñu joxe bu leer te yomb ba “ki doon tukki ci yoon, doonte ndof, du ci réer.” ...»

«Gannaaw ma gëna jàng Mbind mi Sell, da ma àtte ne juróom-ñaari waxtu yi ñu jagleel nguurug xeeti dëkk yi war nañu tàmbali ba Yawut ya bàyyi doon xeet bu moom boppam ci ngàllaamug Manase, li ñi gëna xam ci waxtu yi joxe ci at yu jiitu Kirist 677; te 2300 fan yi tàmbalee ak juróom-ñaari fukki ay ayu-bés yi, yi ñi gëna xam ci waxtu yi sàkkal ci at yu jiitu Kirist 457; te 1335 fan yi, yi tàmbalee ak dindiinu sarax sa bëccëg bëccëg, ak sampug njàqare ji yore alag, Daniyel saar 7, aaya 11, war nañu leen a jàppale ci waxtu bi ñu sampoon kilifteefug Bàpp, gannaaw ba ñu dindi njàqarey pagaan yi, te lii, ni ko ma gëna manoon a gis ci téerey jaar-jaar yi, waroon nañu koo joxe ci lu tollook at gannaaw Kirist 508. Bu ñuy waññi mboolem jamonoy waxe yi ci waxtu wu nekk wi ñi gëna xam ci waxtu yi joxe ci mbir yi ñu war a leer a waññe, kon ñoom ñépp dañuy jeexandoo benn, di lu tollook at gannaaw Kirist 1843. Noonu la ma indiwoon, ci 1818, ci njeexital sama ñaari at yu ma jàngoon Mbind mi Sell, ci àtte bu tar bi ne, ci lu tollook juróom-ñaari fukki at ak juróom ci gannaaw booba, mboolem mbir yiy dox ci sunu jamono bii di nañu ko ubbi jeexal...» William Miller’s Apology and Defense, 6, 12.

Sañ-sañu waxu njëkk miñ deñ a jëfandikoo mooy ne li ñuy tudd ci njëkk mooy li gëna am solo, te li ñuy tudd ci njëkk ci Peeñu Yowaana, kapitul bu njëkk, saar bu njëkk, mooy yoonu jokkoo bi Baay bi di jëfandikoo bi Mu joxee benn xibaar Yeesu, moom itam di ko jox malaakaam, te kooku di ko jox ab yonent, kooku nag bind ko te yónnee ko ci mbooloyi kerk yi. Bi Aadventis muccale liggéey ak gis-gisi William Miller, duñu weddi seen samp, waaye itam dañuy weddi yoonu jokkoo boobu sax mi indi Miller ci xam-xamam yi, te dañuy weddi yoon wi tax rek nit ñi man a xam Peeñu Yeesu Kirist, bi ñu ko ubbie tuuti lu jiitu njëg gi tëj.

Miller dañoo xam ne juróom-ñaari jamono yi ci Leviticus tambalee nañu ci 677 BC. Ba ci atum 1856 rekk la Boroom bi jëfandikoo Hiram Edson ngir mel ni tasaarug juróom-ñaari jamono yi dafa ame woon itam ci kaw fukki xeeti waa Israayil yu bëj-gannaar yi. Boroom bi dafa doon jéem a yokk xam-xamu juróom-ñaari jamono yi ngir mu dëppook, waaye mu weesu bu baax, gis-gisu ndamlu Miller ci mbirum juróom-ñaari jamono yi. Waaye ci 1856 leer gi Hiram Edson indiwon dafa mujje woon ci anam yu yéemu, ndaxte bind bu juróom-ñaatt bi ci séri bi jeexee ak kàdduy James White, mi nekkoon saa su woowee Soppikatub Review and Herald, naan: “To be continued.” War nañu koo “continued,” waaye du woon ba gannaaw 11 septembre 2001, ba Boroom bi gindee ay nitam ca “old paths” ya, te mu àgg ci mujj ci séri bind yi Hiram Edson bindoon te mu indiwoonul ci jeexal.

Nun dunu jubluwunu fii tàggat ga tàmbalee gannaaw yëngu-yëngu bu réy bi ci naqar gu mag ga, waaye ngir won rekk ne doonte Miller njiitlu woon ko jëm ci “juróom-ñaari jamono yi” yi ci Lewi 26, leer na ne Boroom bi dafa nammoon yokk xam-xamu njàlbéen gi ci mbirum juróom-ñaari jamono yi, ba mu weesu xam-xamu ndëgërte bu Miller amoon ci mbir moomu. Tànn na Hiram Edson, jaam boobu benn bi ci jaar-jaar boobu, ki Mu jëkk a tànn woon ngir jox ko peeñ gu Kirist di dugg ca Bérab bu Gën a Sell ba ci 23 Oktobar 1844.

Loolu tax ma jëfandikoo waxi teoloog bu Adventiste bi ngir nangu ne xeetu xalaat bi mu samp ngir bépp jëfandikoo yi Miller def ci kàdduy wax yu yonent yi, dafa sukkandiku woon ci ni mu dégge woon ñaari kàttan yu yàq te wéy, yi téere Daniel di tektal ni “bis bu nekk” (réewin paganism), te moom sax dafa ànd ak benn ci ñaari yi di “jàngoro ji” walla “lu bon te bëgg yàq,” ñoom ñépp di tektal wàllu-wàllu wu wuute yu kàttanu yàqu papalism bi. Xam-xamu màggalug Miller ci kàttani Room, ci cosaanam, yokku na lool gannaaw jaar-jaar bi mu tektal.

Malaak yi Yàlla, booleek Gabriyel, yonnee nañu Miller ngir mu jot ci xam-xam yi mu yéglewoon. Xam-xam yooyu dafa boolee ci yonent yi mu yéglewoon, ak yoonu firndeel Biibël bi mu jëfandikoo, te itam ak tëraliin bi ko mayoon mu tëral yonent yi bu baax. Ñu may nañu Miller tëraliin bi ne, ñaari kàttan yu yàq yi waxee ci téereb Daniel, mooy Room gu bokk ci xeetu ñëwën ak Room gu paap bi. Future for America yóbbu nañu ko ci tëraliinu ñetti kàttan yu yàq yi, di njiit, rab wi ak yonent wu dëggul wi.

Te gis naa ñetti rab yu sobe mel ni xaax yi génne ci gémmini njaaymi, ak ci gémmini mala mu bon, ak ci gémmini yonent bu dëggul. Ndaxte ñoomooy rab yi bawoo ci seytaane yi, di def kéemaan, te dañuy dem ci buur yi ci suuf si ak ci àddina bépp, ngir dajale leen ngir xareb bés bu mag boobu Yàlla Boroom Kàttan Gi. Peeñu Yowaana 16:13, 14.

Njàng mi ngir sàmmu Amerig moo sosoo ci liggéeyu Miller, waaye day wéy ba weesu fa liggéeyam yemoon. Adantism bàyyi xeeram te dellu ci teolojig Protestan bu wóoraloon ak Room. Benn rëddinu waxu yonent bi nga tàmbalee ci téereb Daniel, moo jëfandikooaat ci téereb Peeñug Yàlla.

“Mbìnd mi ci Kàddug Yàlla bu tëj, waaye itam ab téere bu ubbeeku. Mu bind xew-xewu yéeme yu war a am ci fan yu mujj yi ci jaar-jaaru suuf sii. Jàngale yi nekk ci téere bii dëgg lañu te wóor, du lu kumpa wala lu dul manees a xam. Ci moom, benn rëddub waxi yonent bi lañuy delloo jël ni ci Daniel. Am na ay waxi yonent yu Yàlla delloo waxaat, noonu di won ne war nañu leen a jox solo. Boroom bi du delloo wax lu amul njariñ wu réy.” Manuscript Releases, volume 9, 8.

Miller mënu ko man a xamal yonent yi nekk ci téereb Révélation bi, ndaxte rëddub pagaanisme ak papalisme, biñ ko xamle bu dëgër ci Daniel, yaatal nañ ko ci téereb Révélation bi ngir boole ci mënentaareb fitna bu topp te ñëw ci seenub jaar-jaari nettali yonent.

“Jaaral njub, te ci topp baaykatug Room, Seytaane jëfandikoo na dooleem diirub ay tééméeri at yu bari ngir fomp ci suuf seede yu takku Yàlla. Ñi bokk ci njub ak ñi bokk ci baaykatug Room doon nañu ñuy doxal benn xel mu mel ni njaay mi. Lu leen wuutale rek mooy ne baaykatug Room, bi daan naafikoo ne mu ngi jaamu Yàlla, moo gën a doon noon bu yàgg te tar. Jaaral njariñu Romaanis, Seytaane jàpp na àddina jaam. Mbooloom Yàlla, mi wax ne moom mooy kërgóorug Yàlla, wuutu nañu ko ba mu dugg ci sàpp yi ci naxari boobu, te lu ëpp junni at askanu Yàlla sonn nañu ci merum njaay mi. Te bi baaykatug Room, gànñees ko dooleem, taññees ko ba mu war a bàyyi fitnaal, Yowaana gis na beneen kàttan buy yéeg ngir déggloo baatam njaay mi, te yóbbu kanam jëf ju metti te xasaw boobu. Kàttan googu, mooy mujj ga war a xeex ak mbooloom Yàlla ak yoonu Yàlla, te màndargaal nañu ko ci rab gu am ñaari wër gu mel ni bu xar. Rab yi ko jiitu woon jóge nañu ca géeg ga, waaye moom mu jóge ci suuf si, muy tegtal yéeg gu dal gu réew mi ñuy màndargaal. “Ñaari wër yu mel ni bu xar” dafay baax a tegtal nekkinu Nguuru Etats-Unis, ni ñu ko feeñal ci ñaari dogal yu ko samp, muy Republicanism ak Protestantism. Dogal yooyu ñoo di kumpag doole ak yokkuteem sunu réew. Ñi njëkk a gis kër refug ci tefes yu Amerig, bég nañu ne agsi nañu ci réew mu goreelu ci tawfexug baaykatug Room ak ci notaayug nguurug buur. Dogal nañu samp ab nguur ci yaatalu fondamaaju sañ-sañu nit ci mbirum réew ak ci mbirum diine.”

“Waaye nettali kawé yu tar yi ci alkaati bindkatug yonent bi di wane ne am na soppi bu xelal bii ci xew-xewu jàmm jii. Rab wi am ñaari gemiñ yu mel niyu xar mi, mu wax ak baatu njoor; te ‘muy jëfandikoo bépp doolebu rab wu jëkk wa ci kanamam.’ Yonent wax na ne dina wax ñi dëkk ci suuf, ne war nañu defar rab wi nataal, te ne ‘mooy tax ñépp, ndaw ak mag, boroom alal ak ki nekk ku ñàkk, gor ak jaam, ñu jot màndarga ci loxoom ndeyjoor, walla ci seen jë; te kenn du man a jaay mbaa jënd, lu dul ki am màndarga ma, walla turu rab wa, walla limub turam.’ Noonu la Protestantis ma toppoon yooni Papasi bi.” Signs of the Times, November 1, 1899.

Ci Miller, rab wu jóge ci géeg bi ak rab wu suufe bi ci Pexe 13 dañoo teguwoon Room gu pagan, tegu ci topp Room gu papal. Miller jéemoon na itam a jëfandikoo taxawaayam ci Pexe 17, waaye fajug gaaw ga bu dee woon bu papauté bi, wàll wu yëgle bu États-Unis ak Mbooloom Xeeti Réew

yi, nekkewoonuñu ci tëralin gu Yàlla gi malaaka yi joxoon ko. Ci moom, rab wi jóge suufe ci Pexe 13 mooy papauté bi.

Miller mooy ndaw li waroon a jëfandikoo ngir jël mboob mu Protestantisme ci loxo yi Protestan yu di wone ne ñoom ay Protestan te jóge nañu ci Jamono ju Lëndëm ji. Jamono ji Etazini di wax ni njaay, ba Republicanism soppeeku demokraasi, te Protestantisme bu bàkkaar boole ak nguur gu bàkkaar ba dellu def booleb kërce ak réew mi, miy nataalu papase bi, nekkul woon ci ay fanam; dafa doon lu ci kanam rekk. Moo tax mu jéemoon a teg téereb Revelation ci xàlluwaay bu Yàlla bi malaaka yi ko joxoon.

Moom tànn nañu ko ngir mu xam yokkute xam-xam bi ñu jurée ci atum 1798, ba gisug dexe Ulai bi nekk ci Daniel ay 8 ak 9 ubbee. Ci kanam, Amerik mooy wara xam gisug dexe Hiddekel bi nekk ci Daniel ay 10 ba 12, bi ñu ubbee ci 1989, ba noonu, ni ñu ko melale ci Daniel 11:40, réew yi doon teewaloon Mbooloom Sowiyet gu njëkk gi, papasi ak États-Unis daldi leen wërèt ba jël leen.

Tëral bi malaaka yi joxoon Future for America dafa sukkandiku woon ci xamle ak jëfandikoo waxu Yàlla yi ci biir jumptukaay bu ñetti wàll: njaay mi, rab wa ak yonent bu dëggul bi.

“Leer gi Yàlla joxoon Daniyel, joxeef na ko ci lu ëpp ngir fan yii mujj yi. Peeñ yi mu gisoon ca wetu dexe Ulai ak Hiddekel, dex yu mag yi ci réewum Sinar, léegi dañuy mat, te mbooleem xew-xew yi ñu waxoon lu jiitu ci yépp dinañu soon a am.” Testimonies to Ministers, 112.

Ñi bokk yu Millerites yi yégle woon bataaxalu malaaka bi jëkk ak ñaareel bi, di yégale ubbiinu àtte ba. Future for America mooy yégle bataaxalu malaaka bi ñetteel.

Man naa laati, Apolos suuxali; waaye Yàlla mo yokk bi may. Kon nag, du dara ki laati, mbaa ki suuxali; waaye Yàlla rekk mi di may yokk bi. Te itam, ki laati ak ki suuxali benn lañu; te ku nekk dina jot peyam ci ni mu liggéeye. Ndaxte nun ay liggéeykat yu bokk ak Yàlla lanu: yéen mooy toolu Yàlla, yéen mooy tabaxu Yàlla. Topp ci yiw wu Yàlla wi ma jox, ni tabaxkat bu xam-xam, man teg naa fondamaa, te keneen di ci tabax. Waaye na ku nekk moytu ni muy ci tabaxe. Ndaxte kenn manula teg beneen fondamaa lu dul bi ñu teg ba noppi, mooy Yeesu Kirist. 1 Korent 3:6–11.

Ngir wax ci yoon bu jub waxtaanu malaaka bu ñetteel bi, war nga itam wax waxtaanu ñaari malaaka yu jëkk yi, ndaxte ñu xamal nañu ne maneesul am bu ñetteel te amul bu njëkk ak bu ñaareel. Waxtaanu malaaka bu njëkk ak bu ñaareel mooy fondemañ bi, te waxtaanu bu ñetteel bi mooy doj wu njëkk ci kaw, waaye waxtaanu bu ñetteel bi du weddi muk mbaa mu juuyoo ak bu njëkk ak bu ñaareel. Su ko defee, doonul waxtaanu dëgg bi.

“Bataaxal bu njëkk ak bu ñaareel bi, joxe nañu leen ci atum 1843 ak 1844, te léegi nu ngi nekk ci yégleb bataaxal bu ñetteel bi; waaye ñett yi yépp dafa war a sax di ñu leen yégle. Léegi it ni ko nekkoon mas a nekk, dafa am solo lool ba ñu dellu di leen waxaat ñi di seet dëgg gi. Ak bind ak baat, war nañu yégle xibaar bi, di won toftaleem, ak ni waxi yonent yi di jëfe, yi nu yóbbu ba ci bataaxal malaaka bu ñetteel bi. Mënul a am bu ñetteel bi ndare ak bu njëkk ak bu ñaareel bi. Bataaxal yii la war a jox àddina si ci mbind mi ñuy siiwal ak ci waxtaan yi, di won ci sàrtu taariixu yonent yi mbir yi xewoon ak yi di xew.” Selected Messages, tééré 2, 104, 105.

Am na ñu ci seeni nettali yu jëm ci taarixu Millerite ak sunu taarix. Millerite yi dañoo doon njalbéen ga te nun, moom mooy mujj ga. Ñoom ñoo yéglewoon te dundoo bataaxalu malaaka bu njëkk bi ak bu ñaareel bi. Nun, nunuy yégle bataaxalu malaaka bu ñetteel bi. Seen bataaxal bu kenn ubbiwul woon (wisionu Ulai bi) am na ci ñaari sàccu yu Daniel, te sunu (wisionu Hiddekel bi) am na ci ñetti sàccu. Ñoom ñoo xamale woon njàqare yu njëkk ak yu ñaareel yi, te dañoo dundoon ci biir matug njàqare bu ñaareel bi. Nun, nunuy xamale te dund ci biir matug njàqare bu ñetteel bi. Seen taxawaayu jëfandikoo kàddug yonent yi mooy Room gu pagan (naga gi) ak Room gu papaal (rab wi). Sunu taxawaayu jëfandikoo kàddug yonent yi mooy Room gu yépp jamono jii, ni rab wu am ñetti mel.

Bi nuy tàmbali di seet jikko ju amulene papal Room ci ñaareel-fukki juróom-ñaareel saara bu Kàddug Yàlla, ne mooy juróom-ñaareel bi boka ci juróom-ñaareel yi, am na njariñ nu xool li Millerite yi deggoon ci Room ca jamono ju njëkk jooju. Malaaka bu ñetteel bi dina am leer gu yokku, waaye leer googu du mukki jàppandi ak dëgg gu sampu ba noppi.

Ciib 2, 7, 8, 11 ak 12 yu Danyeel jàngale nañu ne Room mooy benn ci yeneen kàttan yi. Nun nag, dañuy seet ñaari xall yi Room amoon lu jiitu 1798; xallu pagan ak xallu paapal, muy tëraliin bu Miller jëfandikoo ci ay jëfandikoo yu wax ci yonent. Miller ak ñi njëkk ñi faram fa ne “saccakat yi ci sa askan wi” ci Danyeel ciib 11 ak saar 14, Room la tey.

Te ci jamono yi, ñu bare dinañu jógi ci kaw buur bu bëj-saalum; te itam, ñi saaga say nit ñi dinañu yékkati seen bopp ngir dëgëral peeg bi; waaye dinañu daanu. Daniel 11:14.

Am nañu fàttaliku ne am na ñaari ponk yu am solo yu war a seet ci biir aaya bii. Baat bi ñuy wax “peeñu” ci aaya bii mooy kenn ci ñaari baat yu Ebere yi nekk ci téereb Daniel, te ñu leen di tekké ni “peeñu.” Kenn ci baat yu Ebere yi ñu tekké ni “peeñu” mooy châzôn, te tekki na gént, walla yégleb, walla peeñu. Baat bi châzôn mooy melokaanu jaar-jaari waxu yonent, walla ab diirub waxtu, te am na fukki yoon ci Daniel te bépp saa ñu tekk ko ni “peeñu.”

Beneen kàddu Ebraayik bu ñuy itam tekki ni “peeñu” mooy mar-eh’, te muy tekki melokaan wala feesal. Kàddu mar-eh’ di joxe xamle genn gis-gis bu kenn, benn xew-xew bu juddoo ci benn jamono. Kàddu Ebraayik bi, mar-eh’, feeñ na fukki yoon ak ñetti ci téere Daniel, te ñu ko tekki nañu “peeñu” juróom-benn yoon, “kanam” ñeenti yoon, “melokaan” ñaari yoon, te benn yoon “rafet te neex.”

Sàcciy say ñi ci sa askan di misaal Room, te moo tax mbirum yégle gu jëm ci Room mooy samp “gët” gu yégle gi nekk ci téereb Daniel. Loolu moo tax am solo lool njàngat njariñu Room ni misaalu yégle.

Logig waxu ci yégle dafay laaj ne baat bi “vision” buy tegtal jaar-jaari waxu ci yégle mooy benn “vision” bi ñuy wax ci téereb Révélation, ndaxte yégleb wayug Yàlla dafay xamale ne Daniel ak Révélation benn téere lañu, ne dañuy mottaliente, ne dañuy yeggaleante ba ci matug leen, te ne benn sàrtu waxu ci yégle bi nekk ci Daniel lañuy jëlali ci Révélation. Naka lañu fësal yooyu ci Spirit of Prophecy, dees na leen boole ba noppi ci séeri atikaay yii, ba tax ma dootu leen jëfandikoo fiiat. Dinaa yokk benn poñ wi nu boole woon itam ba noppi, jógi ci Sister White. Poñ woowu

mooy ne téere yépp ci Biibël bi dañuy daje tey mujje ci téereb Révélation. “Vision” bi ci jaar-jaari waxu ci yëgle (châzôn) bi nekk ci Daniel te ñu samp ko ak mbirum waxu ci yëgle bu jëm ci Room, mooy tegtal vision bi ci jaar-jaari waxu ci yëgle ci Biibël bépp. Téere yépp ci Biibël bi dañuy daje tey mujje ci Révélation, te Yàlla du mas a weddi boppam. Mukk! Su fekke ne yaa ngi xalaat ne def na ko, da ngaa xam ne da ngaa déggadi lenn. Benn baat bu Ebrë (châzôn) boobu lañuy tekki itam ne vision ci téereb Proverbs.

Fu am njàkkat genn gis-gis, nit ñi dañuy yàqu; waaye ki sàmm yoon wi, barkeel nga ci moom. Kàddu yu Xelu 29:18.

Loolu mooy njëkk poyntu bu ñuy wara seet ci aaya ba. Su fekke ne dégg-dëggul njàng mi ci Room, kon mënuma taxawal gis-gisu taarixu yëgleb ba. Dëgggu loolu moo, ci lu ëpp solo, melokaanu jëfandikookat yi ñu doon wax Jesuites ak ñeneen ci biir taarix, yi duggale teoloji bu fen ngir yàq mbirum yëgleb bi ci Room. Bi nuy xalaat xam-xamu ndombo mu njëkk ci Room, war nanu tēnk xel ci loolu.

“Ñi ñuy jaaxle ci seen xam-xam bu jëm ci kàddu gi, ñi gisul lan mooy antikiris, dinañu feeñ a teg seen bopp ci wetu antikiris. Léegi amul waxtu ngir nu ànd ak àddina. Danyeel taxaw na ci ay céram ak ci berabam. War nañu dégg propesi yi Danyeel ak Yuuxanaa. Ñuy firi seen bopp. Ñuy jox àddina dëgg yi ku nekk war a xam. Propesi yii war nañu nekk seede ci àddina. Jaarale ko ci seen matalinu ci fan yii mujj, dinañu leeral seen bopp.” Kress Collection, 105.

Bu fekke gis melokaanu antikiriis (Room), dinga boka ak Room, te artuglé bii dañu ko tëral ci mbir mi aju ci mën a xam walla bañ a mën a xam téerey Daniel ak Peeñ gi. Millerites yi tabax nañu xam-xamu dal bi taxawug Adventisme ci seen rëy xam ne Room la. Xamoon nañu ne Room dafañu ko tegtal ci ñaari kàttan yu yàqkat, ne ñoom ñaar ñépp ay jamono yu Room lañu woon, waaye nekkuñu woon ci benn tolluwaay bu taarix ba tax mu man a gis Room ni benn booloo bu ñetti wàll yu ñu tegtale ci téereb Peeñ gi. Noonu nag, Daniel mooy fondamaanj bi Millerites yi tegtal, te Peeñ gi mooy doj wu ci kaw wi Future for America di tegtal. Am na beneen tomb bu joge ci Daniel fukk ak benn, saar fukk ak ñeent, bi nu bëgg a xamle.

Miller ak ñi njëkkër yi dégg nañu ne nataalu géntu Nebukadnessar day tektal ñeenti nguuru yi di Babilon, Medo-Persia, Gres ak Rom. Mënuñu woon gis lu weesu nguuru bu ñeenteel bi, ndaxte dégg nañu woon ne Rom gu paapal bi dafa nekk rekk ñaareelu jamonoju Rom; te moo tax ñu jàpp ne nguuru bu ñeenteel bi jeex na woon ci atum 1798. Ci seen taxawaayu taarix, benn rekk la woon ci mandargay waxu Yàlla bi des, mooy Ñëw gu Ñaareel gu Kirist, fa doj wi ñu goroon, ba génn ca tund wa, di dóor tǎnki nataal ba. Millerites yi xam nañu woon ay wuute yu waxu Yàlla diggante Rom gu bëgg-bakkan ak Rom gu paapal, waaye ndax dañu leen sonnaloona ba fàttali 1798 ak dellusi Kirist, mënuñu woon gis lu weesu ñeenti nguuru.

“Ñu agsi na ci jamono bi liggéey bu sellu Yàlla tektaloo ci tǎnki nataal ba, foofu benn weñ gu metti jaxaseek ban suuy. Yàlla am na nitam, askanam ju tǎnn, ñi seen xel-mēngal war a sell, te waruñu a sos lu xaraan ci njëlbeén ba ak bant, ñax, ak weñ wu yomb a lakk. Bëpp bakkan bu takku ci santaane yi Yàlla dina gis ne li taxawoo sunu ngēm mooy bésuub noflaay bu juróomeel fan wa. Su nguur gi màggaloona noflaay bi ni ko Yàlla santaane, dina taxaw ci dooley Yàlla te

di aar ngëm gi ñu joxoon gaayi sell ña benn yoon ba noppi. Waaye boroom politig yi dinañu yékkati noflaay bu dëggul bi, te dinañu jaxase seen ngëm gu diine ak sàmm noflaay boobu doomub Baab, di ko teg ci kaw noflaay bi Boroom bi sellal te barkeel, te tàggat ko ngir nit sàmm ko ci sell, muy fàttali ku nekk ci diggante moom ak askanam ba ci junniy maas. Jaxase politig bu njëkk ci kërkk ak bu réew mooy li weñ gu metti gi ak ban bi di tektale. Booloo boobu dafa doyadi dooley kërkk yépp. Jox kërkk gi kàttanu nguur gi dina jur ay mebon njariñ. Nit ñi agsi nañu ba jege fu muñug Yàlla di jeex. Dañu jox seen doole ci politig, te booloo nañu ak Baab. Waaye jamono dina ñëw bi Yàlla di mbugal ñi nullal ay yoonam, te seen liggéey bu bon dina dellu ci seen kaw.” Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1168.

Pees na ci téereb Kàddug Yàlla mooy waajal gu mujj ci xamle yi nguur yi ci waxyu Bibil bi, te mu xamle ne juróom-ñaari nguur daanu nañu, te nguur gu juróom-ñetteel gi mooy booloo bi ñetti wàll yu Room bu tey bi. Su fekke ne ñetteel yi jëkk ci nguur yi ci waxyu Bibil bi mooy Daniel saar ñaar, te noonu la dëgg-dëgg; kon ñetteel yi mujj war nañu ko wone ci misaal bi jëkk. Naka la ñenti nguur yi ci Daniel saar ñaar man a dëggoo ak juróom-ñetti nguur yi ci Pees na ci téereb Kàddug Yàlla moom fuk ak juróom-ñaar?

Kon nag nu nu ngir jëmé nuy dem, waa Miller yi mēnuñoo gis mbir yi yonent bi wax wéy ci seen jaar-jaar. Xibaar bi ñu dëggoo te xamle, mooy ne Ñëwēlu ñaareel bi Kirist mooy tektalu yoon wi ci jaar-jaari yonent yi. Waaye bu fekke ne xam-xamu waa Miller ci Room ne mooy misaal mi tēnk gis-gisu jaar-jaari yonent yi, ak itam Daniel saar ñaareel, ñoo boka ci dëgg yu taxaw ci sasug waa Miller, naka la loolu man a ànd ak juróom-ñett buur yi nekk ci saar fukk ak juróom-ñaareel bu Peeñu gi?

Soo amul nekkul ci lu jëm ci ne melow Daniel ñaar dafay doon tērēl bi gēna njëkk, li nga war a def rekk mooy seet tabló yi ñu defoon ci 1843 ak 1850 ngir ñiy jiitu. Ñoom ñaar ñépp am nañu ci seen kaw melow Daniel ñaar bi ñu wone. Loolu itam am na solo lool, ndax Ellen White wax na ne tabló yooyu ñépp ñu def leen ci ndigal Yàlla te ci pexeem.

«Gis naa ne ka boole 1843 bi fekk ndigal ci loxo Boroom bi, te waruñu ko soppi; ne lim yi nekkoon ni Mu leen bëggoo; ne loxoom dafa nekkoon ci kawam te muur njuumte bu nekk ci yenn lim yi, ba kenn mēnu ko gis, ba keraak loxoom dindiwoon na. » Early Writings, 74, 75.

Ci sàrti 1850 ba, moom wax na ne:

«Gis naa ne Yàlla nekkoon ci siiwal kartonj bii ci loxoy Mbokk Nichols. Gis naa ne am na waxu yonent bu nekk ci Biibēl bi ci mbirum kartonj bii, te su fekke ne kartonj bii dees na ko jagleel nit ñi Yàlla, su doy na kenn, doy na itam keneen; te su kenn soxlaa beneen kartonj bu bees, bu ñu bind ci rēy gu gēn a yaatu, ñépp soxla nañu ko ni mel.» Manuscript Releases, volume 13, 359.

Am na lépp gu magg gu aju ci àddina bi ne: “Njuumte am na yoon yu bare, waaye dëgg amul ludul benn yoon.” Am na ay njuumte yu bari yu ñu jëfandikoo ngir tere nit ñi ngir ñu xam ne Room bu jamono jii ci Peeñu gi, saar 17, mooy boppu juróom-ñaareel bi nekk ci juróom-ñaar ya. Benn ci njuumte yooyu, bi yëgkat yu Adventism di ko jëfandikoo, mooy wone nguurug jaar-jaar yi ci anam yu jubadi. Fii, maay waxul ci nguur yi ci waxi yonent yi nekk ci Biibēl bi, ndaxte ñaari tudd yooyu

wuute nañu. Nguur yi ci waxi yonent yi ci Biibël bi, sampu nañu leen ci njëkk a tudd ci Daniel saar 2, waaye amoon na ay nguur yu jaar-jaar yu jiitu Babilon. Ellen White wax na leer nañu kan ñooyoon nguur yu jaar-jaar yooyu, waaye yëgkat yu Adventism yi bañ nañu seede bu waxee ak xel mu Sell mi, te sos tëralin bu nguur yu jaar-jaar yi ngir lëndëm xam-xam ne Room dafa yéeg saa su ne juróom-ñaareel, te bokk na ci juróom-ñaar ya. Teewul, Room mooy taxa sampug vision bi.

Borom xam-xamu teolojig Adventisme ak Protestantisme bu bàkku daan nañu wax ne nguur-nguuri taarix yi mooy Misra, Asiri, Babilon, Medo-Persi, Gres, Room ak lu ci topp. Rakku jigéen White xamal na nu ne am na ñatteeu nguur ci taarix, bi ñoom tann a bàyyi. Ndax dañuy bàyyi boobu nguur, walla dañuy bàyyi Xelu Yëgle bi? Ñoom ñaar.

“Jëfandikoo xeeti réew yi, yi benn ci gannaaw benn jot seeni waxtu ak seeni bérab yu ñu leen séddale woon, te ci lu ñu xamul woon di seede ci dëgg gi ñoom seen bopp xamunuñu woon lu mu tekki, di wax ak nun. Yàlla jagleel na bépp réew ak bépp nit ci jamono jii ab bérab ci biir mbir mu mag. Tey, nit ñi ak xeeti réew yi dañuy leen natt ak filàmp bi nekk ci loxoy Ki dul juum muk. Ñépp, ci seen tànn bopp, dañuy dogal seen peyoor, te Yàlla mooy jiite lépp ngir amal ay mébétam.”

“Jaar-jaar yi Ki Maag mi nekk ci naanam baaxal ci Kàdduam, te boolee lëkkalekaay ak lëkkalekaay ci jëflanteb yëgleb, dale ci ba fàww ba weesu ba fàww buy ñëw, daf nu wax fan la nu nekk tey ci doxalin jamono yi, ak lan lañu man a seentu ci jamono jiy ñëw. Lépp lu yëgleb waxoon ne dina am, ba ci jamono jii, wonees na ko ci xëtu jaar-jaar; te nu man a wóolu ne lépp lu des a ñëw dina mat seeni yoon.”

“Wax ju mujj ci daanel bépp nguurug suuf si, waxu dëgg bi wax na ko bu leer. Ci waxi yonent bi ñu jottali baat bi, bi àtteg Yàlla wacce woon ci kaw buur bu mujj bu Israyil, ndigal li mooy: ‘Li Boroom bi Yàlla di wax mooy; dindi mbubb mu buur, te jëlée kaalaama; ... yékkati ki suufel, te wàññi ki kaw. Dinaa ko daaneel, daaneel, daaneel; te du nekkati, ba Kooku ñëw, ki neexul dëgg-rightam; te dinaa ko ko jox Moom.’ Ezekiel 21:26, 27.”

“Kaalaama bi jële ci Israyil, jàll na teg na ca njëkk ci nguurug Babilon, ba noppi ci Medo-Persia, Gereg, ak Room. Yàlla ne: ‘Du amati benn, ba keroog ki ko yelloo diikk; te dinaa ko jox Moom.’”

“Waxtu woowu jege na. Tey, tegn yi jamono bi di wone ne nu ngi wax ne nun ngi taxaw ci bunt bu njëkk bi ngir xew-xew yu mag te yu tedd. Lépp lu nekk ci sunu àddina mi dañuy yëngu ak xultu. Ci sunu bët yi la yonenteb Musalkat bi ci lu xewlu balaa ñëwam di mat, ne: ‘Dingeen dëgg ay xare ak ay xibaaru xare.... Xeet dina jóg ci kaw xeet, nguur dina jóg ci kaw nguur: te dina am xiif, ak mbas, ak suuxu suuf ci bérab yu bare.’ Matthew 24:6, 7.”

“Jamono jii nooy na waxtu wu fees ak yéene bu réy ci ñépp ñi nekk ci dund. Kilifay réew yi ak ñi di jiitey mbirum réew, góor ñi yor bérab yu ñu leen wóolu ak sañ-sañ, nit ñi xalaat bu baax, góor ak jigéen ci wàll yu nekk, ñépp teg nañu seen xel ci xew-xew yi di am wër nun. Ñu ngi seetaan njaxlafaan ak àndandoo yu metti yi nekk diggante xeeti réew yi. Ñuy gis dooley coono jooju di jël bépp mbir mu aju ci suuf, te ñu xam ne lu réy te war a dogal mu ngi bëgg a xew—mooy ne àddina bi agsi na ci wetug jafe-jafe ju réy lool.”

«Léegi, malaak yi ñu ngi téye ngélaw yi di jur xuloo, ngir muñu bañ a wal ba keroog adduina bi degglu nañ ko ci musibaam buy ñëw; waaye bët set na, te mu ngi waajal a xar ci suuf si; te bu Yàlla digle ay malaakaam ñu bàyyi ngélaw yi, dina am jafe-jafe ak xuloo yu kenn mënul a nataal ak pen.»

“Biibël bi, te Biibël bi rekk, mooy joxe xalaat wu jub ci mbir yii. Fii lañuy feeñal ay misaal yu mag yu mujj ci taarixu sunu àddina, xew-xew yi seeni ker gi tàmbalee ba noppi a jël ndëwënteem, te riir yu seen ñëw di joxe suuf si yëngu, ak xol yi nit ñi di daanu ndax ragal.”
Education, 178–180.

Li ci wax am na loolu leer ngir sunu jamono, waaye li ma bëgg a tegtal mooy ne Sœur White wone na bu leer ne nguur gi ci jaar-jaaru nettali bi jiitu Bàbbilón mooy Israyil, waaye du Asiri. Nguur yu jaar-jaaru nettali yi nga xam ne theologian yi di leen jëfandikoo, dañuy bàyyi Israyil ci biti mel ni du woon ab nguur ci nettali bi, doonte kàttan ak ndam li ñu tabaxoon ca nguurug buur Suleymaan, te it doonte seede bu jub bu wax ju ñëw ci Ezekiel ak Ellen White ne kaalaama Israyil jáll na ba àgg ci Bàbbilón.

Bu nu jëfandikoo wax ju soloo ci li ñu bind ci xel mu Sell mi ngir wax ci nguur yu jaar ci jaar-jaar, dina nu gis ne Yisraayil war nañu koo wax ne bokk na ci nguur yooyu. Yisraayil, Asiri ak Misra bokk nañu ci nguur yu jaar ci jaar-jaar yu jiitu woon njëkk nguur gi ci waxi yonent gi nekk Babilon. Kon, ñienteelu nguur gi ci “jaar-jaar” mooy Babilon, juróomeelu gi mooy Mèdes ak Perse, juróom-beneelu gi mooy Geres, juróom-ñaareelu gi mooy Room bu bokkul woon ak Papaas, te juróom-ñetteelu gi mooy Room bu Papaas, mi bokk ci juróom-ñaareet yi ndaxte mooy ñaareelu jamonoju Room bu bokkul woon ak Papaas. Bu ñu boolee ak nguur yu jaar ci jaar-jaar, Room bu Papaas mooy juróom-ñetteelu gi, te bokk na ci juróom-ñaareet yi.

Ci saareel Daniel juróom-ñaar, dañu fee ngi misaal nguur-nguuri waxi Yonent yi ci xarnu yi ak rab yu ànd ak doole. Babilon mooy gaynde gi, te topp na ko beeri Med-Pers. Ñetteelu bi mooy Gres ci melow xaj bu tàng, ba noppi Room ci melow rab bu “ragal lool te metti lool” te amoon “bàyyi weñ yu ferr.” Rab bu ragal boobu, ci méngoo ak nataalu Daniel ñaar, mooy Room, nguur gu ñienteel gi ci waxi yonent yu Biibël.

Ñi topp ñaawkat yi ci Millerites da ñu déggoo ne ñetteelu nguur gi mooy Room; kon da ñu xam melokaan yi ci rab wu metti wa noonu, te da ñu daldi jëfandikoo mboolem melokaan yu yonent ci rab wa ci kaw ñetteelu nguur ga. Da ñu gisoon wuute bi nekk ci xaaj bi diggante Room gu bokk ci xam-xamu tuuti ak Room gu nguurug paap, waaye mënũ woon gis juróomeelu nguur gi ci yonent yi ci Biibël, ndaxte da ñu jëfandikoo bu baax njëlbeen bi ñu jëkk a wax ci nguur yi ci yonent yu Biibël ni seen pexeefu tekkir. Waaye wuute bi nekk ci diggante ñaari Room yi am na ci xaaj bi, te loolu may na nu xalaat ne wuute bi diggante ñaari Room yi dafa tegu ci ñaari nguur. Waaye loolu du poñ bi nuy seet fii.

Noonu mu ne: Rab wuñette bu ñeenteel bi mooy buurug ñeenteel bi ci suuf, te dina wuute ak bépp buur; dina lekk suuf sépp, di ko dóor ba daanu, te damm ko ay xaaj. Te fukki wóll yi nekk ci buurug bii mooy fukki buur yu di jógsi; te beneen dina jóg gannaaw leen; moom dina wuute ak ñi njëkk, te dina suufel ñetti buur. Dina wax ay kàddu yu réy yu jëm ci Aji Kawe ji Gën a

Kawe, te dina sonal gaayi sell yi yu Aji Kawe ji Gën a Kawe, te xalaat ne dina soppi jamono ak yoon yi; te dees na leen jébbal ci loxoom ba ker, ak ay ker, ak genn xaajub ker. Waaye àtte bi dina toog, te dees na tere nguuru gi ngir alag ko, ba ko yàq ba mu jeex. Daniel 7:23–26.

Ñetteelu buur bu ñenteel bi ci Daniel ñaar mooy Room. Ñaari bakk yu fukk yi dañuy tegtal fukki xeeti réew yi di tegtal nguurug Room gu pagan, te balaa Room gu papal jël kilifay àddina bi ci 538, ñetti ci yooyu nguur dañoo war a neenal, walla ñu rëcc leen. Noonu “bakk” bu “ndaw” bi ci aaya juróom-ñaaareel bi, ak “bët yu mel ni bëtum nit, ak gémminñ guy wax ay mbir yu mag,” dina feeñ. Bu fekke am nañu fukki bakk ci nguur gu ñenteel gi, te ñett ñooñu neenal ngir “bakk bu ndaw bi” wuutu ñetti bakk yooyu, kon bu ñetti bakk yi neenalee, juróom-ñaar a des, te bakk bu ndaw bi mooy bakk bu juróom-ñetteel; ndaxte Room dafa sax di jóg ci juróom-ñetteel te bakk na ci juróom-ñaaari bakk yi. Am na lëri yu bari ci mbirum Room ci ñaari jamono yi mu jaar ci pàcc mi, waaye fii dafa nekk rekk nu joxe seede su ñaaareel ne, ci waxu yonent ak ci jaar-jaar, Room dafa di jóg ci juróom-ñetteel te bakk ci juróom-ñaaari bakk yi.

Ci saraxalu juróom-ñaar ñu gis fa yaatalug saaru juróom-benn bi. Saar bi dellu xamale nguur yi ci waxi yonent yi nekk ci Biibël, waaye bàyyi nguur gu njëkk ga di Babilon, ndax ba Daaniyel amee peeñu gi ci saaru juróom-ñaar bi, mu nekkoon lu jege lool ci mujjug Babilon. Ci saaru bi, Mèdes ak Perses ñu feeñal leen ni xar mu góor mu am ñaari wóll. Gereg moom feeñal nañu ko ni bëy bu am benn wóll, te wóll woowu dafa damm, ba juré ñaari wóll yi di ñeent ci bérab bu wóll bu damm ba nekkoon. Gannaaw loolu, “wóll wu ndaw” topp ci gannaaw Gereg, te fii itam wóll wu ndaw woowu mooy feeñal Room. Doonte ne Room bakkul woon ci juddug-juddug gu jub ci mbooloom nguurug Gereg, xel mi dafa wone wóll wu ndaw wi ni mu génne ci benn ci ñeenti wóll yi jóge woon ci nguurug Gereg gannaaw ba wóll bu njëkk bi — mi di feeñal Aleksàndar Mu Mag — dammee. Room nekkoonul juddug Gereg yi, waaye tambale na nootam àddina ci goxub Gereg, te ci noonu la, ci benn xeetu xam-xam, mu génne ci benn ci ñeenti wóll yooyu.

Noonu nag gis, ci ayal juróom-ñett ba, seede bu ñaaareel bi ci ayal juróom-ñaaari bi. Mèdóo-Pèrsa amoon na ñaari bëñ, Gres amoon na benn, te gannaaw loolu juróom-ñeent yeneen bëñ. Loolu mooy juróom-ñaaari bëñ yu jiitu Room, ndaxte bëñ bu ndaw bi génna na ci benn ci juróom-ñeenti bëñi Gres. Ñaar yokk benn yokk juróom-ñeent mooy juróom-ñaaari, ba noppi Room, bëñ bu ndaw bi, mooy bu juróom-ñetteel te mu ngi bakk ci juróom-ñaaari ba. Yees nañu koo seetlu ne ci xaaj bii miy wone ne Room génna na ci benn ci bëñi Gres, la bakk ci yenn ci gëna réy ci xalaati yonent yi Miller ak ay liggéeykatam waroon a jänkoonte ak yi ci seen jaar-jaar.

Protestañ yi ci jaar-jaar boobu daan sax ci ne ndaw baat bu Rom mëna nekkul Rom, ndax ab yoon wi wax na ne ndaw baat boobu génne na ci benn ci ñeenti baat yu Gereg yi. Kon nag ñoom di wax ne ndaw baat boobu mooy Antiochus Epiphanes, mi nekkoon benn ci buur yu Seleucid yi, ñi wéyaloon seen jaar-jaar ginnaaw tasug nguurug Alexandre le Grand gannaaw deejam. Weranteb jaar-jaaru Millerite ci mbir mii magoon lool, ba tax ci taabal bu 1843, ñu bind fa werante bi di jàppale dëggal njàngalem Protestañ yi, mi sukkandikoo ci li Daniel gisoon ne ndaw baat bi génne na ci benn ci ñeenti baat yu Gereg yi, te moo tax mënul woon a mel ni mooy Rom, ndaxte Rom jógewuñu ci Gereg. Werante boobu dafa laal yépp ay kàddu yi nekk ci Daniel, fa ñuy ràññee Rom. Taxawaayu Protestañ yi daan boole ne “sàcc yi ci sa xeet” yi ci aaya fukk ak ñeentelu Daniel fukk

ak benn war nañoo doon Antiochus Epiphanes. Kon nag Millerite yi daan yokk ci taabal ba, bi Sœur White wax ne “loxol Boroom bi moo ko jiiwewoon, te warul a soppiku,” ab dal ci Antiochus Epiphanes ngir wone lu tax mënul woon nekk nguur googu gëna ñeenteel. Ndax Rom moo dëgëral gis-gisu jaar-jaaru yonent bi, walla buur bu Seleucid bu deewe woon lu ëpp tééméeri at laata Kirist juddu moo doon firndeel kàttan ga taxawoon a jàppoo ak Kirist ci saa-saa bu ñu ko daajee ci bant bi?

Laaj bi ñu man a yékkati mooy, lu tax lañu won Danyeel ne Room génn na ci benn ci béjjeni Gereg yi, su fekke ne Room nekkuloon sët wi jëkk ci Gerees? Tontu bi mooy ne tambali yokkute kàttanu Room dafa tàmbaalee woon ci goxu woowu, bi nekkoon lu njëkk a doon suufu Gerees; waaye lu tax lañu melal waxu yonent bi noonu, ba mu may taxaw ci jaxasoo jooju?

Bu benn tontu benn jëfandikookat boolee ak solo bi ci xam fu Room tàmbaalee yëngu ngir yéeg, mooy ne lu tax Room di faral di feeñ ñetteelu juróom-ñett ba tey bopp ci juróom-ñaar ña, dees na ko tontu ci li Room ñu boole ko ak suuf su Gereg, ngir denc baax njariñu kumpa googu ci ne Room bopp na ci juróom-ñaari nguur ya. Kumpa googu am na solo lool, doonte Millerit yi mënulñu woon a xam xalaat boobu ci seen taxawaayu jaar-jaar bu askan wi. Li war a xam mooy ne jëfandikookat yépp yi nekk ci du 1843 rekk waaye itam ci taabal bu 1850, ay nataal lañu yu jëm ci yëf yi Kàddu Yàlla gu wax ci yonent yi waxee xóot-xóot, ludul benn jëfandikookat bi di dëggal ne Antiochus Epiphanes du doole ji taxawoon a weddi Kirist, moo tax yokk boobu ci taabal bi am solo lool. Aka metti ci li, bi Adventism bàyyee seeni fondasyon, tey ñu ngi fekk seen bopp di jàngale ne doole ji ci aaya fukki ak ñeent ci Daniel fukki ak benn mooy Antiochus Epiphanes te du Room! Léegi ñu ngi jàngale li Millerit yi daan a dëkku bu baax ba xeex ko lool, ba tax ñu wone woon werante googu ci taabal bu 1843!

Nguuru tarih bi diine ne Rooma mongeel juróom ñetteel, te mu bopp ci juróom ñaar yi. “Bëñ bu ndaw bi” ci saar ba juróom ñaareel, bi waxe “ayu kàddu yu mag ci contra Kawe gi gën a Kawe,” moom itam mongeel juróom ñetteel, te mu bopp ci juróom ñaar yi. Bëñ yi ci saar ba juróom ñatteel diine ne Rooma mongeel juróom ñetteel, te mu bopp ci juróom ñaar yi.

Ci ñëw gu toftal bi, dina xalaat ni Roomu jamono jii, ni ko Peeñu gi fukk ak juróom-ñaareel bii teewal, di feeñ juróom-ñaareel bu wax ne mu ngi bopp ci juróom-ñaari nguur yi. Gannaaw loolu dinañu dellu ci Dañeel ñaar, te wone lu tax ñenti nguur yi ci Dañeel ñaar, yi di njëkk a tudd nguur yi ci waxu yonent Yàlla ci Biibël bi, déggoo ak juróom-ñaari nguur yi ci Peeñu gi fukk ak juróom-ñaareel.